

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBÖL Szeredán 19. Novemberben 1788.

Hazánkbéli Tudósítások.

A zokra a' F. Tsászári örökös Német Tartomá-
nyokbéli tanuló ifjokra nézve, kik Magyar-
országban tanulnak, és a' magok Országokbéli *Sti-
pendiummal* élnek, Oktob. 20-dikán olly Felséges
rendeles tétetett; hogy a' magok Tartományokba,
és így oda, á' honnan a' magok *Stipendiumokat* vé-
szik, vissza-mennyenek, hogy minden negyed-rész
elztendőben tett tanulásoknak próbájáról nyert bi-
zonyság Levelét az Ország Kormányazó-széke előtt
annál könnyebben be-mutathassák. *Buda. 6. Nov. 1788.*

Szepes. Vármegyéből Oktob. 28-dikán ujjolag ez iratik: „Itten már Septemberben el-kezdődött vala a' Rothasztó-hideg-lelés, vérhas és torok-fájás; de mind eddig türhetőbb mértékben; most pedig, mióta az idő-hiveledni kezdett, fokkal nagyobb mértékben és veszedelmesebben kezdettenek ezen nyavalyák erőszakot venni: nevezetesen a' Vérhasban nem kevesen kezdettenek halni. „ — Már itten körül belől el-kezdödtének a' *Katholika* Oskolák a' *Protestáns* Oskolákkal edgyesittetni; a' mint a' napokban a' mi fő Oskola-Kormányozónk Gróf *Török* Ur a' *Misköltzi Réformáta* Oskolát a' *Katholika* Oskolával edgyesíté. — Ezen hón. 8-dikán; midőn *Ferentz* fő Hertzeg *Budára* szerentsésen bé-érkezett volna, a' Lovas Sereg fő Vezérének F. M. L. *Bar*kó Urnak vala leg-előbb-is szerentséje az ő Hertzegsége személlyes tiszteletéhez. — Budától fogva *Mária Thérésia* - *Várofsán* keresztül a' Bánát-felől egészen *Zemlinig* egy ujj Posta út állittatik-fel.

Akos 1-ső *Nov.* „Most jövék haza a' Szüret-ről; irhatom, hogy régtől fogva nem vólt olyan borúnk, mint most: termése-is hegyeinknek reménységünk felett lévén, a' bornak akója 3 N. forinton leg fellyebb 12 márjason indúlt. A' leg-szebb búzának *Köble* 4 N. for. *Törökbúzánk*-is bőven termett, tsak az *Isten* békelséget adna Hazánkban, jó formán el-felejtkeznénk a' tavalyi drágaságról

Szebenből Nov. 6-dikán. — „Ma vala nekünk szerentsénk ama sok vitéz-tsatai után emlékezetesé lett *Erdödi Húszár* Sergét a' mi *Városunkon* keresztül menni szemlélni. A' minden-féle Népnek ekkori ölzve-tódulása rendkívül való vala; mindenik kívánnya

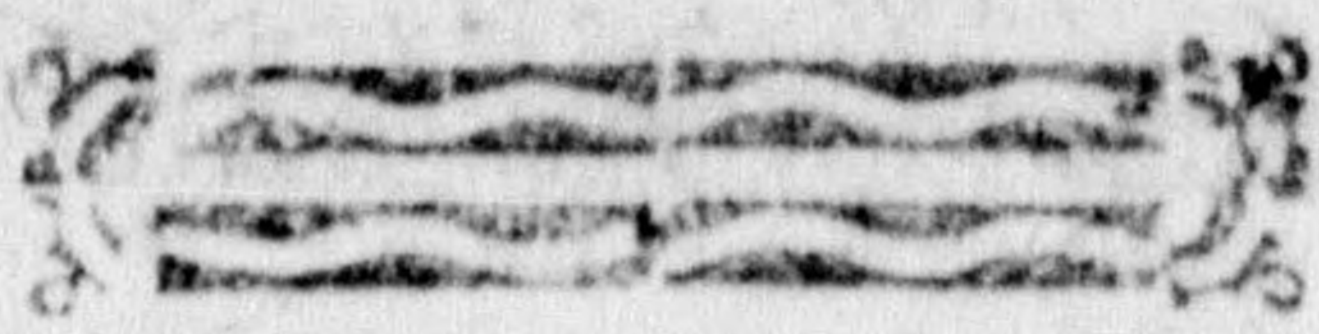
nyá vala ezen Seregnek mindenik Vitéz hadakozóit
 rendre szemlélni; kik ezen egész háborúban tett min-
 den lépéseket győzedelemmel petséltették — kik az
 ő ellenségekkel tartott 6 tsatájokban mindenkor vi-
 tézül győzedelmeskedtenek. Ezen Magyar Lovas
 Sereg' szárnyán elől lovagló Vitéz Obester *Képiró* Ur-
 nak egészen *Mársot* ábrázaló tekintete, tiszta fejér
 haja, de ifjú vidámságot 's virgontzságot mutató
 ábrázatja, mindenekben félelemmel elegyített tiszte-
 letet öntött vala. Ezen Sereg mégyen *Lugosig*, és
 a' magáról tett további rendelést ott fogja meg-
 tudni.

Déva. — „Oktobernek 7. dikétől fogva már
 most tsendességben vagyunk, a' katonák bé-szállot-
 tanak Téli-szállásaikba *Hátszeg*-vidékire és a' *Strigy*
 vize mellé: még ide Dévára és Hunyodra nem szál-
 litottak katonákat; de még sem képzelhetjük, hogy
 szüzön maradjunk mi-is töllök. Annyival jobb Ven-
 dégek mint a' Törökök, hogy nem rabólnak-el ben-
 nünket 's a' házunkat nem égetik-el, minthogy ma-
 gok-is inkább szeretnek fedél alatt lakni; de el-ége-
 tik a' kerteinket 's tilalmos erdeinket; az hol van-is
 elég szabad erdő. Mi áhítatoson könyörgünk azért,
 hogy az *Isten* küldje-bé a' mi fokot szenvedett nyo-
 morúlt Hazánkba a' Békeiséget a' télen.

Kolozvár. — „A' mi *Hátszeg*-vidéken esett szeren-
 tsétlenségünk olly szivet érdeklő, hogy kö-szivű em-
 ber volna a' ki azt könyvezés-nélkül szemlélhetné.
 Bóldog *Isten!* melly fok ártatlan Lélek tévellyeg e-
 zen kemény tél idején, minden vigasztalástól meg-
 fosztatva. Gróf *Kendefi Elek*né Alszony ö Nagysá-

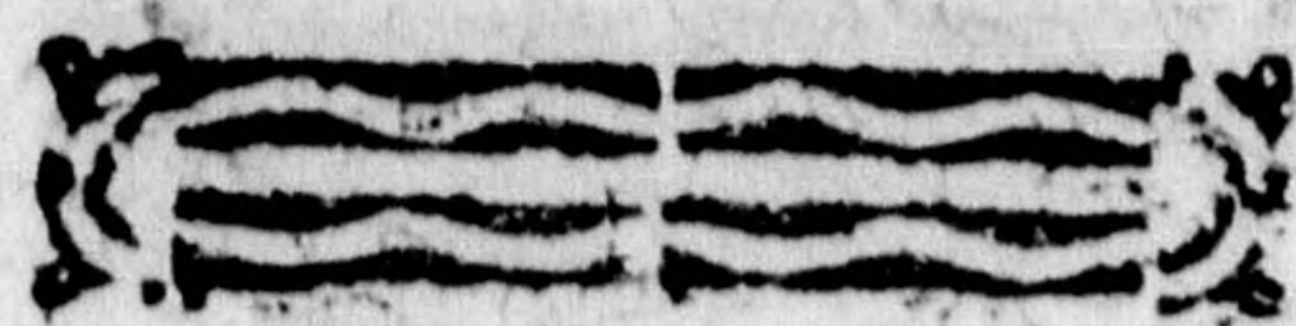
ga igen nagy károkat vallott; és lehet mondani, hogy itten lévő nagy *Uradalma* nagyobb részt elpusztított: leg-jobb maga bíró emberi haszon vehetlenné téttenek. Ő Nagysága a' közelebb múlt Oláh-zenebonában is keserves károkat szenvedett — lehet még-is tsudálni ezen jó szivü és példás kegyességü Uri Afzonzyságnak, az *Isteni* rendelésekben való meg-nyugodott elméjét és tsendes maga viselését — ki nem szünik-meg még most-is az ottan kárt vallott ügye-fogyottakkal édes Anyai-képpen dajkálkodni. Más jofzágaiból egész szekerekkel küldi az élelmet, melly ezeknek a' mindentől meg-fosztotaknak ki-osztogattatik. Az *Isten* fizesse-meg Ő-nagyságának ezen valóságos keresztyéni tselekedetét. — A' *Kolosvárra* hozott Kormány-fzék leveles-tárjának egy részét tegnap u. m. ezen hón. 5-dikén inditák sok szekereken vissza *Szebenbe*. A' szegény szekeres emberek nem bánták volna, ha ide sem hozták volna; mert még a' marha dögi egészfzen meg-nem szünnén, Városunk bé-vagyon rekesztve; és ezeknek azon kívül-is ezen sok terhes-környül-állások között terhes vólt szolgálatjuk. — Sok Boérok takarodtanak vala ide; de ezeknek nagyobb része a' múlt héten *Szebenbe* indula telelni. — — Szüretünk igen jó vala; rég nem emlékeznek az emberek, hogy illyen édes *Must* lett volna, meg-válik mitsodás borunk forr belölle. Vedre a' Mustnak 3 márjafon kezdett járni. — Edgy Hazánk' és Nemzetünk' be-tsületét nevelő örvendetes Ujságot-is irhatok az Urnak t. i. — T. T. Profefor P. *Szathmári Mihály* Ur; ki a' maga esmeretes tudománya által, a' kül-

ső Nemzetbéli Tudósok között már egynéhány ízben arany és ezüst emlékeztető és jutalom pénzeket nyert vala — és most közelebb ebben az esztendőben a' *Hágai* tudós Társaságtól (a' mint már ezt tudjuk) a' jutalmúl tett pénzt el-nyervén, — azon tudós Társaságnak edgyett értő és edgyütt munkálódó tagjának, valóztatott, még pedig, az onnan küldött Levél-szerint, azon tudós Társaság' minden Tagjainak közönséges meg-edgyezésekből

Hadi Környül-állások.

A' Konstantzinápolyban lévő külső Hatalmos-ságok' Ministerei és a' Divány olly fáradhatatlanúl dolgoznak a' békeiség dolgában, hogy a' Konstantzinápolyi, Párisi és más idegen Leveleknek Tudósítások-szerént, tsak nem azt remélhetné valaki, hogy lehetetlen, hogy a' télen békeiség ne-köttésék; noha a' környül-állások' mutató ujjá egy tsepp békeiségre sem láttatik mutatni. Némely Berlini titkok szem fedele alá tekintgetni szerető Politikusok azt akarják magok után másokkal el-hitetni, hogy ezen Békeiség' gyümölsének érlelő nyara a' Pruszszus Udvar vólna; ki tsak azért tartaná egész hadi-erejét készen fel-fegyverkezve, hogy ezen békeiség kedves izü gyümölsét meg-érelhesse — még pedig a' mind a' 3 hadakozó félre ki-tsinált és előre el-nézett fel-tételek alatt; mellyekre ha valamellyik rá-állani nem kívánna, idegen Hatalmos-ságok fegyvere által kényszerítették. E' szerént a' Békeiség' fel-tételei-szerént, ugy vélekednek némellyek, hogy *Krimia* vilzsa-menne a' Portához, mi pedig meg-nyer-

pök a' magunkét — de ezek mind eddig tsak tsu-
pa reménység alatt lévő bizonytalan tudósítások —
látsuk a' történt dolgokat!

A' *Lembergi Tudósítások-szerént* az ott lévő ágyu-
zó-hivatal Komandója *Khotzimba* megyen, és a' *Lem-
bergi* Komendáns Obest. Gróf *Kantó* Ur ö Felsége
által *Khotzim* Várának Komendálsává tétetett. — —
Ugyan innen értyük, hogy a' Törökök *Moszkuba*
bé-ütöttek, és ottan igen sokot prédáltak — és
az Orosz Tábort-is keményen meg-verték volna —
melyre-nézve már most az egész Muszka-had víz-
sza-terne — De ezen hir tsak költeménynek tetszik
még eddig előttünk — mig erről bővebb Tudósítást
nem vészünk.

A' *Bánáthól* jövő Levelek majd minnyájon meg-
edgyeznek azon örvendetes Tudósításnak igazságán,
hogy az ellenség a' Bánátot egészfen el-hagyta lé-
gyen. Ezek *Méhádiából*, *Suppánekből*, és a' *Veteráni*
Barlangból *Ujj, Orsova*-felé ki-költöztenek; minek-
utánna az el-hagyott hegyeken mindent el-égettenek
és öszve-rontottanak volna. A' *Veteráni* Barlang-
nál lévő Kő-állásokat (mellyek a' benn-lévőknek
nem tsak leg-nagyobb óltalmokra valának, hanem
az ágyukat-is ezekre szokták vala ki-rakni, mellyek-
kel a' Dunán hajókázó ellenséget bátron lehet vala
löni) mind el-hányották. — F. M. L. Gróf *Vartens-
leben* Ur, parantsolatot vévén, a' *Lohkovitz, Wür-
temberg* és *Tertzi* Sergeit leg-ottan *Méhádiába* kül-
dötte ezen környéknek meg-szállására. — *Zemlinbe*
10-ezer és *Zemlin* körül 5000 főből álló Népnek ké-
szítették szállás a' télre — az ujjabb Levelek-szer-
rént-is;

rént-is; melly Tábornak, a' mint mondják F. M. L. Brown, és alatta H. Valdek és Báró Alvintzi lennének Vezérjei. — A' Tisztség és a' rang' grádits-fogain igen fok fő-Hadi-Tiszt Urak lépének a' napokban-is fellyebb. A' többi között F. M. L. Fábris de Vins, és H. Hohentzoler fő Tábori Fegyvertármesterekké (Feldtzájgmájszterekké) tétettnék s. t.

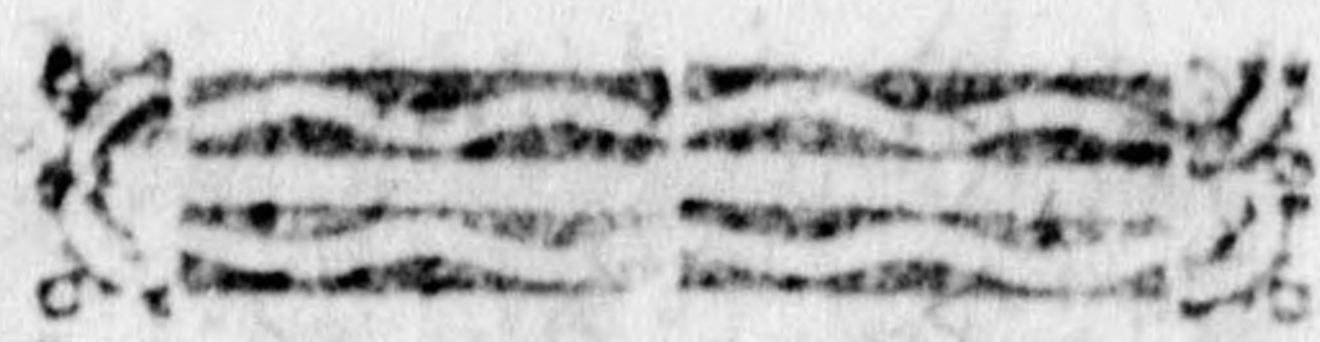
O. Grádiskáról Nov. 4-dikén. — A' múlt hón. 31-dikén Obester Báró Kvozdánovits (most Vezér) a' Grádiskai határnok Seregből egy Divízióval Jablanátz felett keresztül mégyen a' Száván, hogy az ellenség földjén vizsgálódjék. Az úton rá-talál 20 elésséggel meg-terheltetett lovakra: ezeket minden ellent-állás-nélkül el-vevé, és más nap a' prédával edgyütt vissza-jöve; minekutánna azon egész környéket meg-visgálta volna. A' Lovak kotyavetye által el-adatának; mellyet meg-tudván F. M. Laudon, a' pénzt a' Vásárlóknak vissza-adatá — és a' Lovakot a' szegény Török-jóbbágyoknak vissza-ajándékozta, kiktől el-vétettek vala, így szólván: Mi a' Törökökkel hadat folytatunk; de nem a' szegény lakófokkal; kik már azonkívül-is mindenekből kifajtóltattak. — — Noviban egy Török kéz-írás találtatott, mely egy hadi-historiát foglal magában, és a' mely egy Basa által 1730-dikban iratott vala. Ezen írást a' Feldmarsal, a' nap-keleti nyelvek' Tolmátsa Báró Dupszki Ur-által fordíttatja, és 2 Furírok-által, kiknek ez alatt a' szobából sem szabad ki-lépni, iratik Német nyelven. A' mondatik, hogy a' Feldmarsal nyomtatásban akarná ezt ki-adni. — Ujj-Grádiskából Nov. 5-dikén az iratik: Tegnap ide érkezék Feldmarsal Laudon, és holnap

Zemlinbe indul; hol, a' mint mondatik, mint-egy 14 napokig fog múlatni. s. t.

A' Fő-Hadi-Tanáts' jelentései.

(***) *A' Zemlini Fő-Tábortól Novembernek 8-dikán költ: —* Rendelése lévén a' Hadi Fegyvertárnoknak *Klerfének*, hogy a' Törököket a' *Méhádia* mellett készült Sántzaikból, a' keze alatt lévő Sergej által el-kergetse; tehát a' mint Novembernek 7-dikén jelenté, a' *Vurmzer* Húszároknak Obesterét *Boros* Urat, egy Osztály Húszárokkal és az *Illyriai Oláh* Regementből 150 legénnyel előre *Almás-vidéken* keresztül oda el-küldötte, míg a' több Batalionok utánna érkeznének: e'-szerént az Obester *Boros* Ur, az *Almási* hegyeken igen terhes úton keresztül menvén, *Posovitzba* bé-szállott, a' hol minden éleség nélkül való pusztaságot talált; innen a' *Roderiai* úton *Pettriken* keresztül *Méhádia*-felé vizsgálódókat küldött, a' kik által meg-értette, hogy az ellenség *Méhádiát* fel-gyújtván, *Orsova*-felé el-takarodott, a' mint a' közelebb múlt jelentésben meg-iratott vala. Melynek meg-értése után az Obester *Boros* elébb mozdult és *Méhádiát* el-foglalta; a' hol a' Törökök el-menetelekkor egy 6-fontos gollyóbisú ágyut, egyéb hadi készületekkel edgyütt hátra hagytanak vala. — Minthogy már a' Törökök a' Bánatból egészen ki-takaradván, sohult egy lépést-is a' mi földünkben nem birnak; tehát az egész Tábornál rendelés tétett, hogy téli-szállásra takarodjanak. — Ezen egész nyári hadnak folytatásában, a' Törökök egész igyekezettel azon vóltanak, hogy a' mi határainkba

ba bé-űszenek, még-is azon kívül, hogy a' Bánátban, valamely roszszul értett parantsolatból esett hiba által, némely Helységeinkben meg-telepedtenek vala, és némely faluinkot el-prédálták; sohult a' mi földünköl egy lépést sem birnak: ellenben a' mi birtokunkban maradtanak, *Khotzim* az egész *Rája* vidékével, *Dresnik*, *Szabáts*, *Dubitza*, *Novi* és más hozzá tartozó Faluk; *Serviában* *Sabresnél* és *Pelesnél* a' mi ott lévő Sergeink jól bé-sántzolva állanak. Ezen-kivül *Jajsi*, és tsak-nem egész *Méljova* az Oroszoknak által adatott. — A' *Kiszilova* Szigeténél Novemb. 1-sőjén Generálm. *Harrach*, a' mely két hajókat vizsgálódni ki-küldött vala, ezek egy Török hajót 200 darab juhokkal edgyütt mi hozzánk által hoztanak.

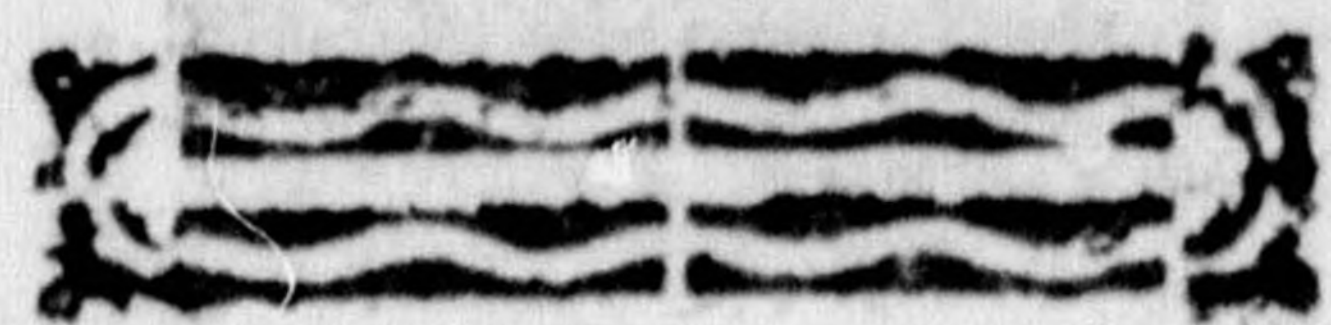
A' *Hertzeg Kóburg Tábori-szállásáról Románból* *Novembernek 5-dikén költ*: — A' mely Sergek ez előtt a' *Hertzeg Kóburg* keze alatt *Khotzim* körül állottanak, azok *Oktobernek 25-dikén* a' *Románi* Táborba meg-érkeztenek; ugyan oda meg-érkezett *Obester Karajtzai*-is azon Sereggel, a' mely a' *Khotzimi* Törököket *Mohiló Reboig* el-kisérté vala: ez az el-kisézés, az említett *Obesternek* jó rendelései által, mindenik résznek tellyes meg-nyugogovásával ment véghez. Minekutánna tudnillik *Mohila Rebnihoz* meg-érkeztenek volna, a' *Khotzimi* Törököknek Vezére *Osman Basa*, az el-költözésekre adatott szekereinket, *Obester Karajtzainak* minden fogyatkozás nélkül visszadatta; azon helyen, a' *Khotzimból* jött Törököknek elejekbe, egynéhány ezer *Tatárok* és *Törökök* jöttek a' magok ottan nem messze fekvő Táborjokból, a' kik a' mi Né-
pünk-

pünkhöz barátságot mutattak, és igen betsületesen megköszönték, hogy az ő felekezetjeket Khotzimból tisztelegesen elbocsátottuk, sőt elkísértük. — F. M. L. *Splényi* Ur, Oktob. 29-dikén, minekutánna a' keze alatt lévő Seregből az *Erdödi* Húszárokat az *Ojtozi* Pafsuson és Erdélyen által a' Bánátus-felé elküldötte, a' 2. dik Erdélyi Oláh Regementet és a' 2. Osztály Székely Húszárokat ugyan azon Pafsuson által Erdélybe beindította; a' keze alatt valóknak több részével Románba megérkezett. — Az Orosz Fő-Vezér Gróf *Románzov* még most is Táborával a' *Prúth*-vizének bal-felöl való partján *Tsatoránál* vagyon; egy része pedig *Sergének*, a' *Prúth*-nak jobb-felöl való partján *Lubokánál* fekszik Táborban. — Az Orosz Generál Gróf *Soltikov* a' keze alatt lévőkkel, a' *Románzov* Táborának bal-szárnyán, *Orcheynél* szállott meg; a' mely *Bender* Várához nem messze vagyon. Eddig a' Fő-Hadi-Tanátstól. (**)

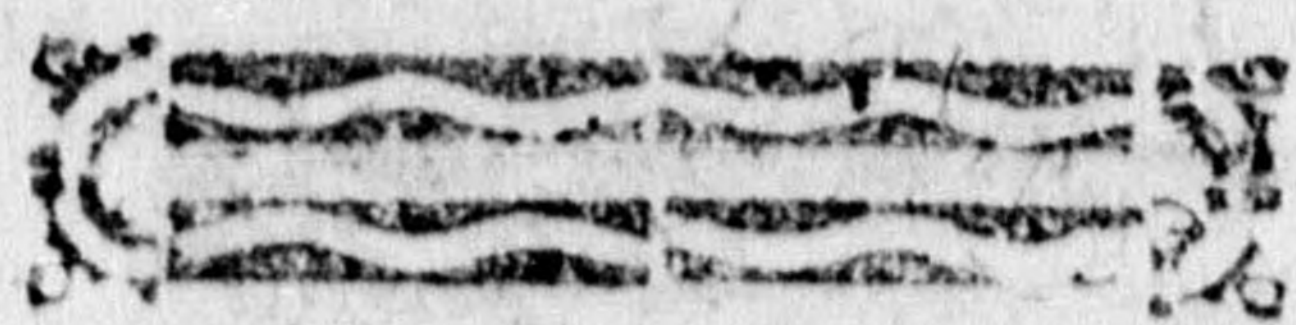
Külső-országi Tudósítások.

Lengyelország. — *Varsóból* írják: — „Nem csak az, hogy a' Lengyel Nemes Férfiak minden jövedelmek' század-részből 8 részt önként a' felállítandó hadi-nép számára ajánlottanak; hanem az *Alsószonyi* Nem-is az ő Hazájához való tartozó hűségét önként kezdette ki-mutatni. A' Dámák minden (*Smukjokot*) drága kö, gyöngy, arany és ezüst ékességeiket önként ezen közönséges haszonra fordították. Mind a' két Nemen lévő Lengyel Nemeségnek innepi (*Gála*) köntöse fekete szín; minden napi

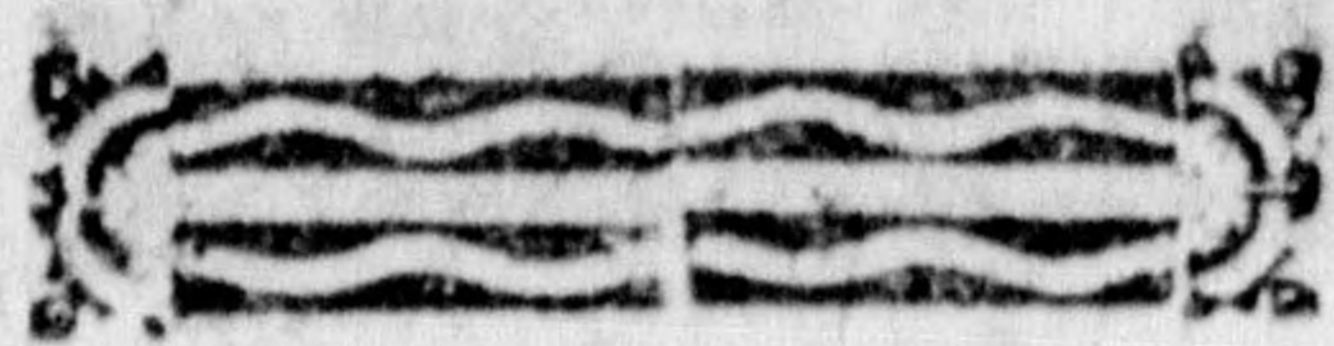
papi ruhája pedig a' leg-mérsékeltebb edgyügyiséghez léssen alkalmaztatva : e' pedig tsupa (nemzeti öltezet formáját fogja viselni. Egy Püspök Ur a' közönséges gyűlésben ajánlotta, hogy az ő 450-ezer-nyi Lengyel-forint esztendei jövedelméből tsak 50-ezeret fogna a' maga számára meg-tartani, — és 400-ezeret mindég által-fogna engedni ezen Haza közönséges szükségére — és mindenek e' szerént tselekeznek a' magok tehetségek-szerént, a' mint már erről többeket-is láttunk. — *Varsóban*, ezen Ország-gyűlése alkalmatosságával 1048 idegen Gavallérok találtnak, ezeknek 4000 szolgáik és 1048 Komornyikjaik és Jágereik vagynak ugyan itt jelen. — Valamig az Ország-gyűlése tartatik, egy idegen Követnek-is a' Tanátsban meg-jelenni nem szabad. — És Okt. 13-dikán, az Ország-gyűlése alkalmatosságával illyetén ki-nyilatkoztatást nyújtott-bé a' Pruszszus Követ

„ Felséges Király, és e' méltóságos Gyülekezet közönségesen ! *Augustus* hónapnak utolja felé jelentette nékem az Orosz Követ, Gróf *Stakelberg* Ur, hogy a' Tsászárnénak el-tökélt szándékja volna Lengyel-országgal, ugyan ezen Orzágnak 1) javára és bátorságára, 2) a' közönséges ellenségtől való védelmezésére nézve, frigyet kötni. Tudtára adtam azt tüstént az én Uramnak, a' Pruszszus Királynak, és ennek parantsolatja-szerént az említett Követnek illy ki-nyilatkoztatást tettem : Am-bátor a Pruszszus Király ő Felsége szives indulattal vette légyen, ezen hozzá való biztatásában néki tett jelentést; de tsak ugyan el-nem halgathatja azt, hogy ő semmi szükségét az illyetén frigy-kötésnek, fő-kép-

pen meg-lévén ugy-is minden-felől az efféle szövetség, kezések, nem látja. Ha hogy ugyan csak szükségesnek itéltetnék Lengyel-ország' kedvéért egy új kötésre lépni; akkor ő-is meg-ujjittatná azt a' Lengyel és Pruszszus Ország között olly régtől fogva fenn álló frigyét, mivel ő néki szinte annyi közég-vagyon ezen szomszéd Orzágnak javához, valamint más akár-melley Birodalomnak.

Ha a' Lengyel és Orosz-ország között ábrázalt frigyesség Lengyel-ország' határainak megtartására tzelez; nem látja a' Király ezen esetben szükségét a' frigy-kötésnek, mivel az utólsó frigy-kötés ezen végre elegendő-képpen szolgálni fog. Fel-tenni azt ő Felségek t. i. a' Római Császár és O. Császárné felől nem lehet, hogy ők az ő tulajdon szövetségeket fel-bontani akarják. A' Királyról kellene tehát efféle ítéletet tenni, és következendő-képpen ez ellen szolgálendő szövetséget újra meg-szerzeni. Esméretessé lett a' Királynál, hogy egy darab idő-től fogva ollyan hirlelések támadódtak felőlle, mint ha a' Pruszszus Király ő Felsége nem jól gondolkodnék Lengyel-ország-felől. De az illyetén szándék sem jámborságával meg-nem edgyez, sem Politziájának-méltóságával. Sőt inkább bizonyosága a' Királynak Lengyel-ország' nagyobb és böltsebb része abban, hogy az ő Uralkodásának kezdetétől fogva tellyes vigyázással azon vólt, mint maradjalon-meg ezen Orzággal jó barátságban és szomszedságban mind szüntelen? és ha leg-kisebb-is történt-é-meg? a' melyből ő ellene okoskodni lehetne, avagy akármi-is gyanúságot támaszthatna. A' Király

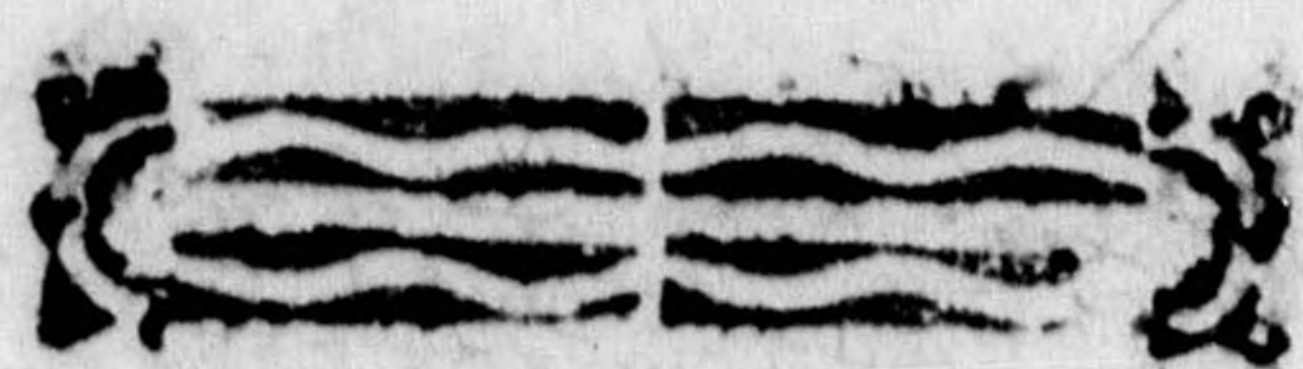

rály tehát el-nem mulathatja ezen szövetségeskedésnek tellyességgel és tellyes tzerémóniával ellentmondani; ha az ő ellene szerződtené. Ezen esetben ugy kellene a' Királynak erre az ujj Frigyre tekinteni, mintha az előbbeni, a' Prufzszus és Lengyel-országok közt régtől fogva fenn-álló, 's nagy pompával ki-tsinált edgyesüléseknek és a' jó szomszédságnak el-rontására tzelezná. (*A' többit más-szor.*)

Az Oroszok *Kubánban* már sokra vitték a' magok dolgokat; itt hatalmazon mennek elé, és *Krimiában* kemény lábon állanak. *Otzakovnak* tsak a' Vára-falai állanak-még; (de ezek-is sok helyeken rongyoson) fenn; minden meg-éghető része hammu-vá változattnak lenni iratik.

Rövid jegyzések.

Egy *Temesvári* Levélből azt olvassuk, hogy mi-nekutánna a' Törökök *Méhádiában* még tsak a' köfalakot-is puska-porral el-hányották volna, vég-képpen ki-költöztenek a' Bánátból, ugy hogy már ott egy Török sints. A' Veterániai Barlangot el-foglalta a' maga keze alatt lévő Népével Májor *Mohovátz*, ki — mint Kapitány — ezelőtt-is ezen barlangban vala Májor *Stáinnal*. — Az ő Felsége Béts-be jöveteléről, annak okáról és módjáról mindenek különbb különbb-féle képpen irnak és beszélnek: Némellyek azt tartják, hogy előbb ő Felsége az egész *Kordont* meg-fogná kerülni, hogy a' Törökök által el-pusztult helyeket meg-tekintse, és annak-utánna jöne vissza. Némellyek pedig azt mondják,
hogy

hogy ő Felsége a' maga vissza-jövő útját azért siet-
 tetné; mert a' Pruszszus Királyt a' Koronára követ-
 kező Hertzeggel edgyütt Bétsbe várna — ki a' Tos-
 kánai Nagy Hertzegnek Leányával kívánna esmer-
 kedni s. s. — de ezek mind tsak vásott eszü Politikus
 költötte hírek lehetnek — mellyekhez tartozik az-is;
 a' mi tsak tegnap lépe-bé Bétsbe, hogy t. i. a' Prusz-
 szus Udvar az Orosz Udvar ellen hadat izent vól-
 na — melyről némelleyek még azt-is mérk alattom-
 ban süttogni; hogy a' *Kurir* már a' F. Császárhoz-
 is le-indúlt vólna ezen hirrel — és hogy ez egye-
 dül tsak arra tzélózna, hogy hamarébb békelesség
 legyen — a' mint azt bizonyosnak irják, hogy ha
Dánia a' *Svédekkel* való háboruját nem szünteti,
Anglia és *Pruszszia*-országok a' *Svédet* óltalmazni
 fogják, a' mint már ezt a' két Udvar Követjei Dá-
 niának tudtára adták. — Azon hir, hogy a' Prusz-
 szus katonák már Lengyel-ország-felé útban vagy-
 nak *Varjót* nagyon meg-rettentette; azonban a' Berli-
 ni Levelekből tsak azt tudjuk, hogy 3 Vezérség alatt
 kézzen állanak fegyverben; de még meg nem moz-
 dúltanak. A' F. Császár a' Péterváradai Komendánst
 Generálm. *Schmiedfeld* Urat *Feldmarsallájdinán*tak-
 tette. Az első Pattantyus Sereg Obesterét *G. Thurnt*
 pedig, ugyan az ágyuzó Seregnél Generálmájorrá.

A' *Káránsebesi* Tudósítások igen keservesen pa-
 nafzolkodnak. Ezen Vároft talpig le-égette az ellen-
 ség, sőt a' kö-falakot-is, mellyeket a' tűz meg-nem
 emészthetett, mesterséggel rontották-le. Mind a' két
 Katholikum Templom Tornyait le-dölytették; a'
 rezit és harangjait el-vitték — a' Templomoknak
 pedig Istáló helyet kell vala szolgálni. A' nagy
 Oltáron lévő feszületett egy abbrakos tarisznyára
 akasztották, és egy közüllünk le-vágot Vasas kato-
 nának testét melléje tették. Midön a' miéink ide
 vissza-érkeztenek még sok holt katonáinknak teste-
 ket kapták imitt amott részenként: a' kúta-is mind
 holt-testekkel valónak bé-hányva. Kétség-kivül
 másutt-is illyetén formálog tselekedtenek.

A' N. M. Királyi Test-örzők' Sergebéli Májor Gr.
Teste

Tisztelt a' Gréfen Húszár-Sergénél Obestlájdinántá lett. — Ugyan ezen Nemes Seregbéli Kapitány Soki Ur pedig; ki moston az ő Felsége Tábori Gazdaságára vigyáz, Májorra lett. — A' Móldovában és Oláh-országban vólt ágyuzások miatt a' Medvék és Farkasok mind Erdélybe *retiráltak* magokat; ugy, hogy a' mint az onnan vett Levelekből értjük, a' határ-szél-felől való részeken tsordával kezdettenek jární — és a' mi leg-nagyobb fejer farkasokat-is láttanak már itten. A' télen a' farkasaktól, a' tavaszszal pedig a' Medvéktől itt egy kiss alkalmatlanság fog lenni. — *Kolosvárról* egy ezen hón. 6-dikán magától az *Archivum'* Tisztviselő Uraitól azt az izenetet vettük, hogy az Ujságokat *Kolosvárra* és ne *Szebenbe* útasítsuk, mert az *Archivum* itten vagyon a' maga Tisztviselőivel — tehát az ez előtt irt Tudósítást nem tudjuk igazé vagy nem.

Nemes Haza! tiszteletre méltó Közönség!

Ez-előtt két esztendőkkel szándékozott T. *Manigay* Ur *Posonyból*, olly (Journálokat) Hónap-Leveleket közre botsátani, mellyek minden-féle hasznos Tudományokat magokban foglaljanak. Mind azok, valakik kívánnyák Hazájok' bódogulását 's nyelvek' virágzását, szívesen sajnálták, hogy ez a' nemes szándék, mellyet előre való fizetéssel sokan segéllettek, tökéletességre nem mehett. —

Hogy a' Haza' kívánságának e' részben-is elég tetsésék, mi alább irtak, kik már *Weber Simon Péter* Ur által, ezen Királyi Városban Könyv-nyomatató műhelyt állittattunk-fel, szándékozunk, azt, a' mit T. *Manigay* Ur más nagyobb tisztségre lett emeltetése miatt félbe szakasztani kéntelenítettett, tökéletességre vinni, 's a' Felséges Ts. és K. Kegyelmes engedelem mellett ezen Tzim alatt: *Midenes Gyűjtemény*, hogy ha elegendő Olvasókat találándunk, minden tizenöt napban, három árkokat közre botsátani. A' leg-nevezetesebb történeteken, változásokon 's gazdaságra tartozó dolgokon kívül, magában fog ez a' *Gyűjtemény* foglalni minden szép találmányokat,

kat, mellyek az elmének ékesítésére 's közönségesen a' Hazának hasznára szolgálhatnak. Azok a' hasznos Könyvek, mellyek vagy a' Hazában, vagy másutt jönnek világságra, hírül adattatnak ebben, az azokban bé-foglaltatott dolgoknak rövid Summájával. A' holtakról sem felejtkezünk-el, hanem a' mely Nemes Hazafiak, a' Tudományoknak előbb mozdítóji voltak, azoknak életeknek rövid le-írása hogyha velünk közöltettetik, érdemlett dicséretekkel edgyütt e' Gyűjteményben bé-iktattatik. —

Fél-esztendeig való ára ezen hasznos Gyűjteménynek itt helyben, és a' körül belől lévő Helységekben a' hová Posta nélkül ki-vitettethetik lészén 2 R. fl. és 30 kr. a' kik pedig Postán kívánják magokhoz vitetni, azoknak 4 R. forintokban fog kerülni. De ha számos Előre-fizetők találatnak, mi-is a' jövő esztendőben, ha tsak lehetséges lesz, az arrát 3 forintra fogjuk szállítani, 's többet tellyesítvén mintsem a' mennyit ígérünk, minden Nemes Hazafiakkal meg-fogjuk azt esmértetni, hogy a' Hazának használni kívánó szives szándék az, melly ezt a' munkát velünk el-kezdette. Illy tzelből indulván-el, nagy reménységünk vagyon a' felől, hogy Hazánknek kedves Tudósai lok jeles jegyz seikkel 's tapasztalásaikkal, közönségesen pedig minden érdeemes és tiszteletes Hazafiak előre-fizetéssel ezen igyekezetünket fel segélleni méltoztatni fogják. Tsak arra kérjük azokat, a' kik ezen Gyűjteményt olvasni kívánnyák, hogy a' fél-esztendőre való elő-fizetést vagy Postán, vagy más bizonyos alkalmatosság által, leg-főbb Karátsonig hozzánk küldeni méltoztalsanak, a' kik-is vagyunk

a' Tiszteletre méltó Közönségnek

Komáromban 6. Novemb. 1788.

alázatos Szolgái

Perlaki Dávid,

Pétzeli Josef,

Mindszenti Sámuel.